

SVOBODNA SLOVENIJA

ANO (LETO) XXI. (15)

No. (Štev. 9)

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

1. marca (marzo) 1962

Po sestavi nove italijanske vlade

V Italiji je Amintore Fanfani pred dnevi postal že četrtič predsednik vlade, ko je v zavezanstvu krščanskih demokratov s Saragatovimi socialnimi demokrati in republikanci sestavil 23. italijanski kabinet z naslonom na Nennijeve socialiste. Zaradi tega je sedanja Fanfanjeva vlada najbolj levičarska, kar so jih sploh imeli v Italiji v zadnjih 15 letih.

Predsednik vlade Amintore Fanfani je sedaj 54 let star. Po poklicu je vseučiliški profesor, v svoji stroki — gospodarske vede — je strokovnjak. V stranki je hitro napredoval. Po smrti De Gasperija je postal glavni tajnik. Vedno je pripadal levičarsko usmerjenemu delu. Nedavno je javno priznal, da se je zavzemal za zavezništvo s socialisti že od madžarske revolucije leta 1956, ko je Nenni prekinil stike s komunisti. Toda vsak tak poizkus se je v stranki razbil zaradi odpora sredinskega in desnega krila. Leta 1954 je postal prvič predsednik vlade, ki je bila na oblasti samo tri dni in je bila najkrajša vlada republike Italije. Po volitvah leta 1958 je sestavil znova vlado iz krščanskih demokratov in Saragatovih socialnih demokratov ter je bil na oblasti od julija 1958 do julija 1959. Kot predsednik vlade je ponovno izrazil željo, da bi z veseljem sprejel podporo Nennijevih socialistov v parlamentu.

Zaradi tega je proti njemu v vodstvu stranke in med poslanci nastajalo vedno večje nezadovoljstvo in je nazadnje moral odstopiti. Tedaj je sklenil, da se bo umaknil iz političnega življenja in se znova posvetil znanstvenemu delovanju na vseučilišču. Zato je odločil tudi vse funkcije v stranki. Toda čez nekaj mesecev se je premislil. Vrnil se je v politično življenje in po krvavih komunistično-fašističnih izgrelih julija 1960 prevzel predsedstvo krščansko demokratske vlade, ki so jo v parlamentu podpirali Saragatovi socialni demokrati, republikanci in liberalci. Ta vlada je bila na oblasti vse do zadnjega kongresa italijanske krščansko-demokratske stranke februarja meseca v Neaplju, na katerem je Fanfani dosegel davni cilj: izglasovan je bil namreč sklep, da stranka lahko razširi svojo delovanje proti leviči z naslonom na Nennijeve socialiste.

„Odprije na levo,“ kakor so v krščanski demokraciji označili ta sklep, naj bi pripomoglo k ozdravitvi in ustalitvi političnih razmer v Italiji in preprečilo komunistom nadaljnje naraščanje njihove politične moči in odstranilo nevarnost, da bi kdaj mogli prigrabiti oblast in urediti svojo diktaturo. Italijanska komunistična stranka je namreč najmočnejša komunistična stranka v državah svobodnega sveta. Ima vpisanih 1.700.000 članov, pri volitvah pa zanjo glasuje 6.700.000 volilcev, kar predstavlja eno petino vseh volilcev v Italiji. V poslanski zbornici krščanski demokratski stranki manjka 27 glasov do absolutne večine, sama pa razpolaga z 271 poslanci. Brez koalicije z drugimi strankami ne more sestaviti vlade. Dosedaj se je zavezništvo krščanskih demokratov v glavnem raztegal na Saragatove socialne demokrate, republikance, liberalce, nekaj časa so jih podpirali celo monarhisti. Vendar je Fanfani vedno stremel za tem, da bi stranki pridobil v parlamentu solidno večino, da bi lahko začela radikalno reševati socialne probleme. Kajti podpravitvi namerava velike elektrarne, urediti davčni sistem, da bo davčna obremenitev za vse sloje pravična in da ne bo udarjala samo po socialno šibkejših slojih. Dalje namerava izvesti vrsto radikalnih socialnih reform. Industrijski razvoj Italije po drugi svetovni vojni je namreč dosegel izreden razmah, medtem, ko je izvajanje socialnih reform v velikem zastoju. Zato se je začel nevarno večati prepad med vedno večjim bogastvom in vedno večjo revščino zlasti na jugu Italije, kar je imelo za posledico naravnost beg ljudstva iz teh predelov države v bogata severna industrijska področja okoli Genove, Milana in Turina.

V Italiji je 38% industrijskega gospodarstva naklonjenega komunistični stranki, ki po vsej državi razvija silno propagando za pridobivanje še novih članov. Tako deli televizorje in pisalne

Odločilni dnevi za Alžir

Razvoj alžirskega problema se bliža vrhuncu. Francoska vlada je že odobrila načrt sporazuma, ki je bil pred dnevi sklenjen med francoskimi in alžirskimi delegati na tajnih sestankih blizu francosko-švicarske meje. Alžirska uporniška vlada pa je napovedala, da bo odobrilev sporazuma objavila v tisk. De Gaulle je s svoje strani napovedal, da bo v tem tednu „začetek konca alžirskega vprašanja“.

Medtem pa se je francoska tajna organizacija v Alžiru in Franciji zagrila v strahovito krvavo borbo z vsemi, ki podpirajo De Gaullovo načrt o podelitvi neodvisnosti Alžiru, če bo tamkajšnje prebivalstvo glasovalo za to. Samo v januarju in februarju t. l. je ta teroristična organizacija pobila nad 1100 svojih nasprotnikov, še več pa ranila. Teroristični napadi so se v zadnjih tednih, zlasti pa med pogajanjimi med uporniki in francoskimi delegati, stopnjevali, tako da skoro ni ure, ko ne bi pod strelom teroristov v Alžiru padel bodisi musliman bodisi francoski naseljenec.

Teroriste vodi, kakor je znano, francoski general Salan, v brezupni borbi proti De Gaullovi. Zagrizel se je proti teku zgodovine in volji Francije ter odšel v podzemlje, da vodi teroristično organizacijo, s katero hoče doseči, da bi francoska zastava še naprej vihrala v Alžiru.

Salan je podvržen babjeverstvu, ravnim orientalnim filozofijam in astrologiji in je bil v vojaških krogih vedno označen kot sredinec. Dali so mu vzdevek „mandarin“ in „politični general“.

Ko je lanskega aprila propadel vojaški puč, pri katerem je sodeloval, se je Salan odločil do konca boriti se proti vladnemu načrtu o samoodločitvi Alžir.

Ameriški uspeh - vesolja

Z Glennovim poletom po vesolju prejšnji tork, 20. februarja, je svobodni svet dosegel eno svojih velikih tehničnih in eno svojih največjih propagandnih zmag nad sovjetskimi blokomi.

Ves svet, svobodni in komunistični — ta, kolikor mu je Moskva dovolila — je mogel zasledovati po časopisju, radiju in televiziji vse priprave, številna odlaganja in končen odlet rakete Atlas s kabino Freedom 7, v kateri se je vozil Glenn, v vesolje na tritratni polet okoli Zemlje. Amerikanci svetu niso ničesar skrivali. Tudi niso prikrili novih ugotovitev, ki jih je Glenn dal v svojih prvih izjavah o svojih doživetjih v vesolju.

Polet je ves čas trajanja bil skoro brezhiben. Glenn je opravil vrsto dejanj v kabini, s čemer je dokazal, da v pravilno opremljeni kabini, ki tudi pravilno leta, breztežnostni človek prenaša brez posledic. V breztežnostnem prostoru se človek giblje in živi popolnoma neovirano. Tudi opazovanja, ki jih je Glenn opravil s kabino Freedom 7, v kateri se je vozil Glenn, v vesolje na tritratni polet okoli Zemlje. Amerikanci svetu niso ničesar skrivali. Tudi niso prikrili novih ugotovitev, ki jih je Glenn dal v svojih prvih izjavah o svojih doživetjih v vesolju.

Novi zaveznik italijanskih krščanskih demokratov Pietro Nenni ima za seboj burno politično preteklost. Fašizem ga je silno preganjal, v sodelovanju s komunisti v španski revoluciji je doživel poraz, po vojni je pa doma v zavezništvu s komunisti igral samo drugovrstno vlogo. Po prekinitvi stikov s komunisti je tudi on gojil željo, da bi se priklopil v bližino kršč. demokratske vlade, odkoder mu je ponujal še nekaj let roko Amintore Fanfani. Sedaj je postal zaveznik krščanskih demokratov in je za svojo stranko dosegel najmočnejši položaj, ki ga je kdaj koli imela v Italiji. V zavezništvu s komunisti je bil namreč samo njihov sopotnik, v zavezništvu s krščanskimi demokrati si bo pa lahko lastil vse uspehe vlade, ki jih bo dosegla z novimi reformami, kajti lahko bo nastopal s propagando, da brez njegove pomoči od takih reform v Italiji sploh ne bi moglo priti. Tako je v Italiji in v inozemstvu precej takih, ki so mnenja, da je iz zadnje italijanske politične krize izšel zmagovalec Nenni, ne pa Fanfani.

ra. Imed je samo še drugo izbiro: predati se in obsedeti v ječi, kakor se je zgodilo drugima dvema generaloma, ki sta z njim sodelovala.

Večina francoskega alžirskega prebivalstva se je strnila okoli 62-letnega Salana kot svojega edinega upanja.

Salan je sedaj begunec pred smrtno obsodbo, ki je bila izrečena nad njim v Franciji. Leta 1944 je postal brigadni general ter je v dvanajstih letih napredoval do petzvezdnega generala. V podzemlju si lase barva črno in si je pustil rasti brke. V teroristični organizaciji, ki jo vodi, je včlanjenih več tisoč terorističnih strokovnjakov, ki jih je nabral iz bivših vojaških komandosov in vojaških ubežnikov. Poslušna ga pa tudi ok. 90% francoskih naseljenecv v Alžiru, katerih večina je organiziranih v oborožene enice, pripravljene na Salanov poziv na barikade. Za mnoge francoske naseljenecv je Salan postal legendarni junak. Njegove podvige širijo propagandisti z neverjetno naglico med prebivalstvom. Šušljajo, da se vozi v uradnih avtomobilih v spremstvu odklovanih častnikov. Drugi trdijo, da se svobodno spreha po alžirskih cestah v spremstvu zaščitenih vojaških edinic ali pa da leta v vojaških helikopterjih od enega konca Alžira do drugega.

Salan je doslej skoro eno leto spretno izgrajeval De Gaullova in njegovo vojsko. Obsojen na smrt, ker je proglašen za zaročnika proti republiki in brez vojaškega čina in odklovanj — imel je 39 francoskih in tujih odklovanj — Salan danes nima druge izbire kakor vse dobiti ali vse izgubiti.

Toda doslej De Gaulle še zaradi ničesar in ničesar ni izgubil svojih jeklenih živcev.

vil, so bila mnogo bolj popolna, kakor pa bodisi Gagarinova ali Titovova. Natanko je popisal lepoto oranžno-zelenega sija okoli zemeljske oble, štiri sončne zahode, ki jih je doživel med poletom, skrivnostne svetleče se delce na meji med temo in svetlobo, ki plavajo v vsolju okoli Zemlje, jasnost pogleda na zemeljsko površino tudi skozi oblake itd. Ugotovil je dalje, da je večina Zemlje stalno pokrita z oblaki. Resničnih jasnin je malo. S svojim fotografskim aparatom je sam napravil skozi okno kabine črno-bele in barvne posnetke, medtem ko so filmske kamere ves čas letenja filmale notranjost kabine in Glennovo premikanje, druge pa vesolje. Z izredno bogatimi ugotovitvami, podatki in slikami se je Glenn vrnil na Zemljo. Opisal je vrsto pojavov, za katere doslej strokovnjaki niso vedeli in jih trenutno ne morejo razložiti.

Amerikanci s Kennedyjem na čelu

ki sicer zatrjuje, da je njegovo sodelovanje z Nennijem njegovo „preračunano tveganje“, ker da od načel krščanske demokracije ne bo odstopal. Prav tako, da se ne bo spremenil italijanski zunanje-politični kurz in ni govora, da bi se Italija od zavezništva z zahodnimi demokracijami odklona proti nevtralizmu. To je vse lepo, pravijo izkušeni močje v Italiji in v inozemstvu, dejstvo je pa le, da Fanfanijevo „odprtje na levo“ krije v sebi polno vrsto nevarnosti. Od teh bi bila gotovo največja ta, če bi nova italijanska vlada omogočala tak notranje-politični razvoj, da bi se Nennijevi socialisti v zavezništvu s krščanskimi demokrati politično tako ojačili, da bi postali s krščanskimi demokrati enaka politična sila, ali bi jih pa celo prekosili, in bi si tako na čisto demokratičen način utrlji s podporo krščanskih demokratov samih pot na oblast. V tem trenutku bodo Nennijevi socialisti tisti, ki bodo iskali sebi primernih zaveznikov za sestavo povsem levičarskega režima v Italiji in ne krščanski demokrati. In Togliattijevi komunisti jim bodo gotovo po vsej ideologiji bližji kot pa krščanski demokrati.

V tem tiči nevarnost. In tega se boje mnogi ljudje v Italiji in v svetu in zaradi tega je tudi Vatikan sam ponovno z zaskrbljenostjo spremljal Fanfanijevo prizadevanja za pridobitev Nennijevcev.

Groznje rdece Kitajske

Rdeča Kitajska je pred dnevi zagrozila Washingtonu, da „je njena varnost ogrožena zaradi neobjavljene vojne“, ki da jo ZDA vodijo proti njej v Južnem Vietnamu. Prav tako je zagrozila, da „ne bo več mogla dopuščati“ nadaljnje ameriške vojaške pomoči tej državi.

Podobne groznje je rdeča Kitajska objavila novembra 1950, ko so ameriške čete zavzele vso Korejo in prišle na kitajsko-korejsko mejo na reki Yalu.

Rdeča Kitajska sedaj tudi zahteva „takojšen umik ameriških čet“ iz Južnega Vietnama, prav tako pa tudi odvoz vsega ameriškega orožja.

V tozadnji izjavi, ki jo je dal kitajski zunanji minister, ostro nastopa tudi proti ustanovitvi novega ameriškega poveljstva v Južnem Vietnamu pod generalom Harkinsom. To poveljstvo je prevzelo vodstvo ok. 4000 ame-

riških vojakov, ki urijo in podpirajo vietnamsko protikomunistično vojsko, ki šteje 175.000 mož. Ameriški oddelek je poleg drugega opremljen tudi s tremi helikopterskimi edinicami ter je pretekli teden dobil povelje, da „mora sreljati na slehernega napadalca“. To povelje za rdečo Kitajsko pomeni „neobjavljeno vojno“ ZDA proti njej.

Protikomunistična vietnamska vojska je zapletena v borbo s komunistično gverilo, ki šteje 13 do 15 tisoč mož. Gverila dobiva pomoč iz komunističnega Severnega Vietnama.

Rdeča Kitajska tudi obtožuje ZDA, da „se pripravljajo na trojno vojno: atomsko, navadno in posebno. Sedanja ameriška intervencija v Južnem Vietnamu predstavlja tako „posebno“ vojno, s katero hočejo ZDA preprečiti osvobodilna gibanja“.

I Z T E D N A V T E D E N

Kuba je ena sama velika jetnišnica. Po zatrjevanju poznavalcev razmer v tej komunistični državi ima Castro za prth od 80 do 100.000 političnih nasprotnikov. Castrov ugled in politični vpliv je pa začel močno padati, odkar je zgrajeni komunist Carlos Rafael Rodriguez od Castra prevzel vodstvo urada za izvajanje agrarne reforme in planiranje vsega kub. gospodarstva.

Bivši brazilski predsednik Janio Quadros se bo okoli 12. marca vrnil iz inozemstva v Brazil. Posegel bo znova v politično življenje ter so ga v državi Paraíba že postavili za kandidata za prihodnje senatorske volitve. Med tem je pa gospodarski položaj v državi vedno slabši. Cene življenjskim potrebščinam se stalno večajo. Predsednik vlade Tancredo Neves je izjavil, da Brazil za obnovo svojega gospodarstva potrebuje letno okoli 800 milijonov dolarjev pomoči, med tem je pa poslanska zbornica izglasovala zakon s tako veliko kontrolo nad inozemskim kapitalom v državi, da je verjetno, da se bo ves inozemski kapital umaknil iz države, če bo omejnjeni zakon sprejel še senat. Razen tega je guverner države Rio grande do Sul Leonel Brizola podpravljal telefonske nprave ameriške telefonske družbe Inter-

so mu priredili prvi sprejem na Cabo Cañaveralu, nato pa v Washingtonu, kjer je govoril pred obema zbornicama kongresa. V govoru je napovedal nadaljnje načrte: še letos nameravajo izvesti nove trikotne polete, nato pa 18-krojni polet, ki bo trajal 24 ur. Sledil bo polet dveh astronautov skupaj (načrt Gemini), postavitve vesoljskih postaj, nato pa polet okoli Lune in končno pristanek na Luni. Glenn je tudi poudaril, da je bilo opazovanje njegovega odleta, poleta in pristanka omogočeno vsemu svetu, „kar je vsekakor v ostrem nasprotju s podobnimi podvigi, ki jih izvajajo drugje na svetu“. Zaključil je svoj govor z besedami: „Ko naše poznanje vesolja, v katerem živimo, narašča, naj nam Bog nakloni modrost, da ga bomo pametno uporabljali.“

Glennova kapsula je bila 69. satelit, ki so ga ZDA uspešno izstrelile v vesolje. Sovjeti so od svojega prvega spatnika 4. oktobra 1957 do danes izstrelili v vesolje samo 13 satelitov. Med te spadata tudi Vostok I in II, v katerih sta letala po vesolju Gagarin in Titov.

Prvi ameriški satelit, Explorer I, je odletel v vesolje 31. januarja 1958. Ta in še 35 ameriških satelitov še vedno krožijo okoli Zemlje. Od sovjetskih satelitov kroži okoli Zemlje samo še Sputnik IV, izstreljen 15. maja 1960.

Okoli sonca pa požijo trije ameriški in dva sovjetska satelita.

Prejšnje sredo, 21. februarja, pa so Amerikanci izstrelili z oporišča Vandenberg v Kaliforniji s kombinacijo raket Thor-Agena B svoj 70. satelit. O njem so povedali samo to, da je izstrelitev uspešna. S Thor-Agena B raketami so doslej Amerikanci izstreljevali znane Samos vohunske satelite.

Nekaj dni za izstrelitvijo tega satelita so Amerikanci objavili, da po vesolju kroži okoli Zemlje neka sovjetska kapsula in verjetno v njej mrtev astronaut, ker je sovjeti niso mogli vrniti na Zemljo.

national Telephone and Telegraph Co, vredne 8 milijonov dolarjev. Brizola za zanje ponuja samo 400.000 dolarjev. Guverner Brizola je pred tem že leta 1959 podpravljal elektrarno v Porto Alegre, ki je bila last American Bond and Share Corporation. Odškodnine seveda ni plačal še nobene, pač pa Amerikance prosil za posojilo 21 milijonov dolarjev. Odvzem podjetij, ki so bila zgrajena v državi z ameriškim kapitalom, brez pravične odškodnine, je vzbudil v ameriškem političnem in gospodarskem svetu ogorčenje in ostre kritike.

ZDA so odobrile iz skladov Zveze za napredek za gospodarsko obnovo države Latinske Amerike Argentini kredit 150 milijonov dolarjev za ureditev njene gospodarstva in ureditev njene valute.

Mlajši brat ameriškega predsednika Robert Kennedy je na potovanju okoli sveta prišel tudi v Zah. Berlin. Med drugim si je ogledal tudi zid, ki so ga postavili komunisti v mestu, ter z njim ločili Zahodni Berlin od Vzhodnega. Na zborovanju je 180.000 Berlinčanom zatrjeval, da bodo ZDA z vso vojaško silo branile svoje pravice v Zah. Berlinu. „Napad na Berlin bi pomenil isto kot napad na Chicago, Washington, New York, London ali Pariz. Bomo ob vaši strani,“ je zaključil odločno svoj govor.

Biv. italijanski predsednik Amintore Fanfani je v izvajanju svojega političnega načrta „apertura a la sinistra“ sestavil sredinsko-levičarsko vlado. Je 23., kar jih ima Italija po vojni, ter jo sestavlja 19 krščanskih demokratov, trije socialdemokrati in dva republikanca. Fanfani je v vlado imenoval tudi 38 drž. podtajnikov. Vlado bodo v parlamentu in senatu podpirali Nennijevi socialisti. Od predstavnikov desnega krila it. kršč. demokracije je v vladi samo Giulio Andreotti, kot minister za narodno obrambo, in sicer kot protitež zagovornikom naslona stranke na levi. Biv. predsednik Mario Scelba in notr. minister, prav tako pa tudi Giuseppe Pella, v sedanjo Fanfanijevo vlado nista marala vstopiti.

Turčiji je prejšnji teden grozila vojaška revolucija. Proti sedanjemu predsedniku vlade İsmetü İnönüju so se uprli mlajši častniki turške vojske zaradi nezadovoljstva s prepočasnim izvajanjem raznih reform v turški državni upravi. Uporniki so zasedli angorsko radijsko postajo, niso pa mogli uspeti, ker se jim starejši častniški zbor ni pridružil, prav tako ne letalstvo, ki je držalo trdno v oblasti letališč v Angori in Istanbulu. Po neuspelem vojaškem prevratu je turška vlada izvršila večje spremembe v vodilnih vojaških poveljstvih v državi.

Papež Janez XXIII. je svojo naklonjenost molčeči Cerkvi v nedeljo izpričal s tem, da je imel ob podelitvi blagoslova zbrani množici na Trgu sv. Petra ob sebi primasa Poljske kardinala Stefana Wyszyńskiego, ki se sedaj mudi zaradi poročanja v Rimu. Po podelitvi blagoslova je papež Janez XXIII. nadaljeval razgovor s poljskim cerkvenim dostojanstvenikom.

V Moskvi zatrjujejo, da je položaj Vjačeslava Molotova povsem jase: je dokončno izključen iz stranke kot stalni član in se ne bo več vrnil na Dunaj na svoje prejšnje mesto kot predsednik sovjetske delegacije v komisiji za uporabljanje atomske energije v mirnodobske

Tri knjige za mladino

Ob koncu preteklega leta se je slovenski emigrantski knjižni trg pomnožil tudi s tremi za otroke izdanimi deli. V decembru 1961 so se vrstile: Puškinovi Pravljica o ribiču in ribici in Pravljica o mrtvi carični in sedmih junakih ter Darinina Hepica.

Slovenska kulturna akcija je v decembru lanskega leta začela z izdajanjem pravljic, katerih prva dva zvezka sta zgoraj omenjeni Puškinovi pesnitvi v prevodu Tineta Debeljaka. Obe je po motivih ruskega slikarja B. Dehterova ilustriral Andrej Makek in sta izšli: Pravljica o ribiču in ribici za Miklavža 1961 kot izredna knjiga — 44. publikacija — Slovenske kulturne akcije, Pravljica o mrtvi carični in sedmih junakih za božič 1961 — 46. publikacija — iste kulturne ustanove.

Aleksander Sergejevič Puškin (1799 do 1837) velja, pravi prevajalec obeh zgoraj omenjenih pravljic, za največjega ruskega pesnika te enega največjih slovanskih in svetovnih pesnikov sploh. Od pesnitev tega sodobnika našega Prošerna so med najbolj znanimi tudi njegove Pravljice... Že pred 108 leti je Pravljice o ribiču in ribici prevedel v slovenščino dr. Miklošič za prvo slovensko srednješolsko knjigo, leta 1870 jo je poslovenil Jovan Koseski, leta 1889 po je izšla v Mohorjevih Večernicah v prevodu Antona Aškerca. Tine Debeljak je sedaj priredil nov prevod na osnovi Aškerčevega. „Slovenska kulturna akcija izdaja ta ruski kulturni biser kot prvo izmed Puškinovih pravljic prav zato, da jo lahko bere tudi slovenska mladina izven domačih meja kot umetniško polnokrvno pravljico, pa tudi izobraženec kot klasično delo te vrste v svetovni književnosti,“ zaključuje Tine Debeljak v svoji Opombi za stare in mlade na predzadnji strani publikacije.

Pravljica o mrtvi carični in sedmih junakih istega ruskega pesnika je bila prevedena v slovenščino prvič pred 90 leti v prevodu Jovana Koseskega, ob stoletnici Puškinove smrti (1937) drugič v prevodu Tineta Debeljaka v Mladiki in „močno popravljen prevod podajam zdaj v tej knjižnici slovenski mladini (in ljubiteljem ruske poezije), da se tudi ta seznanijo s Sneguljico, tolikokrat brano, gledano na odru ali siljano v godbi, v pesniški obliki, kakor jo je dal Puškin, dasi v skromni slovenski prepsnitvi,“ dodaja prevajalec v stalnem zaglavju teh knjižic Opomba za stare in mlade.

Darinina Hepica in njeni bratci papagajčki, ki je izšla v založbi „Editorial Baraga“ kot zgodbe za naše male v ilustraciji in opremi Ivana Bukovca, pa je v primerjavi z zgornjima Puškinovima pesnitvama, katerih prva obsega 23, druga pa 32 strani, knjiga z 92 stranmi teksta, razdeljena v 12 poglavij o žitju in bitju papagajčka Hepice med slovenskimi otroci v Sloveniji, po kateri roma po lepi Gorenjski, se razgleduje po slovenskih solah, obišče Marijo na Brezjah in mazadnje odide v istrski Rovinj, kjer je „naša draga znanka postala srečica-bolnim otrokom. Kdo ve, ali je Hepica tam kaj dolgo ostala? Ali je morda še vedno tam? Ali Hepica sploh še živi?... Naj živi tudi v naših srečih, Hepica-srečica, da boste vedno srečni sami in da boste srečo sejali še v srca drugih ljudi...“

Imamo tri knjige pred seboj, namenjene slovenski mladini v zamejstvu. Prva, Pravljica o ribiču in ribici, je znana našim otrokom iz kasteljanskih slikanic v prozi, druga pa kot Sneguljčica tudi kot gledana povest v znamenem Disneyjevem filmu. Z veseljem so otroci — govorim iz skušnje s svojimi otroci — vzeli v roko Pravljice o ribiču in ribici, jo prebrali, toda z naporom, prvič zaradi načina prevoda, drugič zaradi velikih črk v celotnem delu. Ker v verzih za otroški poslušni in ritma, leži ta pravljica na knjižni polici do danes le enkrat prebrana.

Pravljica o mrtvi carični in sedmih junakih po pogostejši zaide v otroške roke. Mnogo verzov že znajo na pamet. Potopisi, prepleteni z zgodbami osrednjega junaka, otroku tako razvijajo domišljijo in mu bude takšno radovednost, da knjigo prvič kar požira, nato pa se vrača k njej zopet in zopet, zatopljen v tisti tako oddaljeni, zanj pravljici svet, toda obenem realni, ker ve, da mu bo morda v bodočnosti kdaj dosegljiv. Ker tisti svet pač je tam, resničen, ne izmišljen. Takšen potopis je Hepica.

Vse tri knjige so bile natisnjene v tiskarni Editorial Baraga. P.

ZBORNİK - KOLEDAR

Svobodne Slovenije za 1962

v vsako slovensko družino, v sleherni slovenski dom!

Če ga še nimate, naročite ga še danes. Stane samo 330 pesov.

BRALI SMO

VPRAŠANJE O SLOVENŠČINI

Novembra meseca so v Ljubljani na sestanku odbora za prosveto in kulturo Ljudske skupščine LRS razpravljali o predlogu „pripočila o nalogah na področju strokovnega izobraževanja v LR Sloveniji“. Odbor je predloženo pripočilo po daljši razpravi sprejel.

V imenu republiškega izvršnega sveta je o „pripočilu“ poročal predsednik republiškega sveta za strokovno izobraževanje Milan Košmelj. Med drugim je navajal, da to „pripočilo“ predstavlja zaključek razprav o izobraževanju strokovnih kadrov ter napovedal, da so „bližnje naloge republiškega sveta za strokovno izobraževanje predvsem skrb za večja materialna sredstva v prihodnjem koledarskem letu, izdelava načel za verifikacijo izobraževalnih ustanov in priprava študije o učnem kadru ter prosvetno pedagoški službi za strokovno šolstvo. Dokler pa ne bo natančnih odgovorov, naj bi kazalo pot za reševanje problemov strokovnega izobraževanja to pripočilo.“

Pripočilo najprej navaja ovire, zaradi katerih je prišlo do zastoja v strokovnem izobraževanju, v drugem delu pa omenja ukrepe, s katerimi naj bi ta zastoj odpravili. Pri tem poudarja, „da mora sistem izobraževanja omogočati vsakemu državljanu, da se vzgaja in da si pridobi ustrezno izobrazbo ter usposobljenost za opravljanje svojih dolžnosti tako v poklicu kot tudi v družbenem samoupravljanju. Dodaja pa, da bo zastavljene smotre mogoče doseči samo tako, da bodo predvsem komune in vsi njeni organi osvojili skrb za izobraževalne ustanove in za oblikovanje strokovnega kadra kot enega izmed temeljev svoje gospodarske politike.“

Tako je zapisano o poteku te seje v ljubljanskem Delu z dne 17. novembra 1961.

Na to poročilo o „Pripočilu o nalogah na področju strokovnega izobraževanja“ je napisal odgovor Dušan Pirjevec ter ga poslal omenjenemu listu.

Ljubljansko „Delo“ ga je objavilo dne 18. novembra 1961. Pri tem se je seveda zavarovalo in je nad poročilo zapisalo „Prejeli smo“.

V svojem odgovoru pa Dušan Pirjevec ugotavlja naslednje:

„Poseben problem na „področju strokovnega izobraževanja“ oziroma v naših strokovnih solah pa je pouk slovensčine, pouk materinega jezika na sploh. O tem je javno razpravljalo in javnost o svojih stališčih obvestilo najprej strokovno zborovanje slovenskih slavistov v jeseni 1960 v Piranu. Isto in prav tako poudarjeno je storil kongres jugoslovanskih slavistov letos jeseni v

Ljubljani. Cela zadeva je zelo akutna, vzbuja najrazličnejše komentarje in nenehne ugovore — skratka, zadeva je postala priložni problem. Zato je bilo pričakovati, da bo o tem vsaj nekaj govora tudi v Pripočilu, ki ga je prejel v uvodnem stavku imenovani odbor. Toda ne! Niti besedice!

Spričo tega se zastavlja dolga veriga vprašanj, od katerih naj omenim

LASKAVO MNENJE O ZBORNİK-KOLEDARJU SV. SLOVENIJE

Ko je naš prijatelj v Kanadi dobil v roke letošnji Zbornik Svobodne Slovenije, nam je med drugim napisal:

„...Letošnji Zbornik je res lep, je res bogat. Zdi se mi, da je izmed vseh najboljši. Zasluži posebno pohvalo zaradi vsebine in nje razdelitve. Pa tudi papir je zelo lep. Letošnji Zbornik je res vodnik vsem Slovincem po svetu. Raz-

VELENJE VEDNO VAŽNEJSI ČINITELJ V SLOV. IDUSTRIJI

Velenjski rudarski revir z lignitom postaja v Sloveniji v gospodarskem in industrijskem področju vedno pomembnejši činitelj. K povečanju električne energije prispeva znaten del tamošnja moderna kaloriferna električna centrala, v zadnjem času pa doma mnogo govore, pišejo ter razpravljajo o graditvi velenjske, s katero nameravajo pocieniti industrijsko proizvodnjo. Kajti pri petih industrijskih velepotrošnikih lignita v Sloveniji so v individualnih generator-slokih napravah leta 1960 potrošili 468 tisoč ton različnih vrst premoga. Od te količine je bilo več kot 250.000 ton velenjskega lignita. Če bi pa omenjena velenjska podjetja uporabljala samo lignit, bi ga v letu 1960 potrošili več kot 586.000 ton.

Stroški prevoza, razkladiščenja in shranjevanja lignita so precejšnji. Razen tega je treba še upoštevati dejstvo, da vsebuje lignit okoli 45% vlage ter da 8% pepela. Vsa ta dejstva, zlasti pa potreba preskrbe industrije z modernjšim in sodobnim uporabnim gorivom so narekovala študij načrtov in njihovo izvedbo za predelavo lignita na kraju proizvodnje same, t. j. v vplivanje lignita in proizvodnjo daljinskega plina pod pritiskom.

Plin, ki ga dobivajo iz lignita, je malo kaloričen daljinski plin s spodnjo kalorično vrednostjo 3610 kcl/Nm³ in z zgornjo kalorično vrednostjo 4050kcl/Nm³, je brez žvepla, brez nečistoč in brez vlage. Odlično tehnološko gorivo.

Po izdelanih načrtih mislijo vsako leto vpliniti nekaj več kot milijon ton surovega lignita, kar bo dalo 500 milijonov Nm³ daljinskega plina. Za raz-

samo najbolj mila. Kdo je dolžan, da se „oficielo“ zamisli nad usodo slovensčine? Kaj bomo storili proti diskriminaciji lastnega jezika na lastnih solah? Kaj in kdaj bomo kaj ukrenili proti nevednosti in omejenosti komercialistov? Ali so vsi pomisleki prizadetih ljudi — in teh ni malo — zaman? Kdo je komu potreben? Predvsem: potrebna je jasna beseda.“

Z zanimanjem bomo zasledovali kdaj bo Dušan Pirjevec na svoja gornja vprašanja dobil za odgovor „jasno besedo“.

prave nas izobražujejo, informirajo o pretokosti in širijo obzorce. Kronika naših velikih moč je obilna hrana mlajšim rodovom. Literarni del je nad vse prikupen. Prepotreben je bil pogled v domovino, ki naj se v prihodnje še poveča, razširi. Le še tako naprej! Z izidom Zbornika so vse žrtve poplačane. Škoda, da ni prišel v naše roke še pred Božičem...“

vod daljinskega plina je predviden visokotlačni magistralni plinovod dolžine 250 km s potrebnimi redukcijskimi postajami, varnostnimi in drugimi napravami. Izpeljan bo 1 m pod zemljo in bo povezoval glavna industrijska središča v Sloveniji ter vsa večja mesta. Izhodišče je v Velenju. Od tu poteka en krak do Raven na Koroškem, drugi krak do Polzele, odkoder je plinovod izpeljan na eni strani na Vransko, Kamnik, Ljubljano, Kranj in Jesenje, na drugi strani pa usmerjen v Celje, Store, Pragersko, Kidričevo, Maribor in Ruše.

Daljinski plin je uporaben kot tehnološko gorivo v železarski industriji, v barvarstvi metalurgiji, v kemični industriji, v industriji gradnega materiala in v kovinsko predelovalni industriji. V široki neindustrijski dejavnosti je plin mogoče uporabljati vsepovsod, kjer je potrebna toplotna energija.

GRADITEV ZDRUŽENIH DRŽAV EVROPE

Predstavniki šestih držav, ki sestavljajo Skupni evropski trg, so v Parizu preučevali načrte za zgraditev Združene Evrope. Je to tkzv. skupina Fouchet. Po končanih razgovorih so izjavili, da so za izvedbo postavljenih nalog dosegli napredke. Znova so se sestali 27. februarja, zunanji ministri teh držav pa se bodo dobili v sredini marca ter bodo za poletje pripravili sestanek predsednikov držav Skupnega evropskega trga, da bi akciji za ustanovitev Združenih držav Evrope dali še večji polet, za kar se zlasti prizadeva dr. Adenauer in general De Gaulle.

KAJ PRAVITE?

Zdi se mi, g. urednik, da se Slovenci v emigraciji vse preveč radi uspravamo s hvalisanjem in poveljevanjem našega dela v tujini. Ustavljati videz, da je vse dobro izpadlo, da je bilo vse pod odličnim vodstvom itd. itd. je vancanje samega sebe, pomeni prikrivanje realnega stanja. Zadovoljimo se vse preveč s povprečnostjo, ker pač zaradi udobja nočemo videti problemov, ki bi jih bilo treba nujno reševati. Ali se vam ne zdi, g. urednik, da ni nič bolj klavernega, kot topo in pasivno sprejemanje vsega, kar se na našem kulturnem, socialnem in političnem polju dogaja? Bojimo se pozitivne konstruktivne kritike, bojimo se pogledati sami vase, zato pa tudi ne moremo dosti govoriti o kakem posebnem napredku. Zato je zaglavje „Kaj pravite?“ nadvse koristno, kajti vzbujajo iz omtrelosti, razčiščuje pojme, in je tudi list dostikrat mnogo zanimivejši.

Glede slov. radijske oddaje bi tudi jaz rad dodal k obema zadnjima kritikama svoje misli in zastavljal nekatera vprašanja. Mnenja sem, da se je treba pri izbiri programa ozirati predvsem na najrazličnejše okuse poslušalcev, na različne stopnje glasbene izobrazbe, gledati pa tudi zadovoljitev najmlajših do najstarejših. Vsakemu je treba nekaj nuditi ali po možnosti skušati kolikor mogoče ustreči. Zato bi bilo enostransko zahtevati same umetnine, kakor zopet same popevčice. Tudi pesna glasba s slovenskim besedilom ne more prevladovati, — da bi jo pa izključili iz programa, ker je pesna, pa res ne vidim pravega razloga. Namen slov. oddaje naj bi bil združevati vse poštene Slovence, ne pa odbijati s kakim eničnim dolgočasnim programom. Prevladovala pa naj bi vsakakor pristna slov. pesem — kajti upravičeno ji pristoji v programu prvo mesto. Ško-

da, da n. pr. plošč z dobrim večjim moškim zborom sploh nimamo.

Računati moramo tudi na moderno mladino, ki je nora za moderne ritme, in od katerih je ne bomo odrgali. Ali ni boljše, da je vključeno v program nekaj teh modernih ritmov s slovenskim besedilom in ji vzbudimo zanimanje še za ostali resnejši del programa, kot pa da bi jo odbili ter bi še manj slišala tega, kar je slovenskega.

Tudi za neodrsko mladino bi moralo biti mesta v slov. radijski oddaji. In predvsem zabavne, šaljive reči. N. pr. plošča „Kerjavelj pri Obrščaku“ je bila kar sijajna za otroke. Vem za primere, ko so se otroci naveličali vseh drugih plošč, toda Kerjavlja bi poslušali kar naprej, tako jim je zabavno šaljiv način za vzbuditev zanimanja pri otrocih je učinkovitejši od vsega drugega. Zato res ne razumem, zakaj je gledališki odsek KA opustil prirejanje sličnih prizorov n. pr. v kakem drugem narečju n. pr. v preškem, koroškem ali primorskem.

Glede popevčic pa še to. Če nimamo lastnih, moramo pač seči po prevodih. Seveda pa ostanejo tujega izvora vse — brez izjeme, bodisi „Stella d' argento“, bodisi „Morgen“. Popolnoma zmotno je smatrati nemško za domačo, druge pa za tuje. Nas Nemci niso nič manj zahtevali, kot Lahi in nič manj prepovedovali peti slov. pesmi. Tu moramo biti res dosledni!

Kar se tiče Emona Dancing ni tako s'aba stvar. Priznati moram, da mi sprememba orkestra kar uga'a. Popolnoma druga sestava orkestra, poleg tega pa imamo valčkov in polk s spremelavo harmonike in kitaro več kot dovolj, medtem ko drugih ritmov s slov. besedilom skoraj nimamo. In to vrzel izpolnjuje Emona Dancing, kar je tudi hvalevredno.

Zdaj pa še glede „berne radijske

propagandne oddaje tujega podjetja“. Gospod urednik, kaj pravite, kaj naj še več pričakujemo od tujega trgovskega podjetja? Kje pa so naša cvetoča trgovska podjetja, kje naši finančniki? Kje je naš tako visoko razvit organizacijski čut? Kje je naša podjetnost, kje naše stremljenje, da bi organizirali in vzdrževali slov. oddajo? Kar priznamo si: Kljub rekordnemu številu organizacij, grup, skupin, smo desororganizirani! Morda je pa bolj vprašanje narodne zavesti, kot pa financ? Če torej mi sami ne zmremo tega, če nimamo niti iniciative, potem se moramo pač zadovoljiti z „borne“ oddajo tujega podjetja in mu biti hvaležni.

Gospod urednik! Zadnje vprašanje, ki je obenem prošnja, naj bi veljalo sestavljalcu programa g. Lojzetu Novaku. Morda sem preskočil ali preslišal kako oddajo, ali pesem, toda resnici na ljubo povedano, da v vseh oddajah dosedaj nisem čul niti ene pesmi, ene udarne koračnice naših fantov, naših junakov, ki so branili domovino in branili nas vse. Pričakoval bi, da bomo vsi tisti, ki se nismo strinjali z rdečim vrzragom in zapustili domovino, izkloščili svobodo in izrabili vsako priliko, da bomo, če že drugo ne, vsaj širili domoljubna in bojne pesmi nemrtih junakov, ki so s pesmijo odhajali v boj, se s pesmijo in vriskanjem pomikali iz Ljubljane in s pesmijo zapuščali Vetrinje in nastopali zadnjo to. Namesto teh pesmi in koračnic pa slišimo razne „drvarske“. Domobranstvo ni bilo last ene stranke, ene grupe, ampak je bila last vsega naroda, je bila slov. narodna vojska. Mar naj se smatra sedaj prenašanje teh pesmi politika? In še nekaj! Ogromna večina slov. odjemalcev pri tem podjetju je demokratičnega, protikomunističnega mišljenja. Kot vidite, tudi trgovski razlog tu ne drži!

Kaj pravite, g. urednik?

Stanič

ARGENTINA

Po vsej Argentini so prejšnji tork proslavljali 150-letnico, odkar je general Manuel Belgrano dal državi in narodu narodno zastavo. Glavne slavnosti so bile na mestu, kjer se je to zgodilo pred 150 leti, in kjer stoji sedaj veličasten spomenik narodni zastavi, t. j. v mestu Rosariu. Pri slavnostih je bil navzoč predsednik republike dr. Frondizi s člani svoje vlade, visokimi vojaškimi in cerkvenimi dostojanstveniki in člani diplomatskega zbora.

V provinci La Rioja so imeli prejšnjo nedeljo, 25. t. m., volitve guvernerja, viceguvernerja, 14 poslancev za provincijski parlament, 2 županov, 24 občinskih odbornikov in 80 članov raznih občinskih komisij. Za volitve je bilo veliko zanimanje in so njensmu izidu pripisovali velik psihološki pomen za splošne volitve, ki bodo 18. marca v še preostalih provincah v državi in v prestolnici. Zato je bila volilna udeležba velika, dosegla je skoro 80%. Za zaupanje volilcev se je potegovalo pet političnih skupin. Med drugimi ob radikalni stranki, vladna in opozicijska, ter koalicija krščanskih demokratov in peronistov „Demokratsko-krščanska justicialistična fronta“. Pod Peronom so seveda imeli v tej provinci večino pri vseh volitvah peronisti, pri zadnjih treh volitvah po osvobodilni revoluciji leta 1955 so pa zmagali intransigentni radikalni. To se je zgodilo tudi v nedeljo ter so še naprej obdržali provinco v svojih rokah.

Z nedeljsko zmago se bodo vladni radikali vrgli še z večjo vneemo v volilno kampanjo za marčne volitve, zlasti v provinci Buenos Aires, kjer imajo veliko verjetnost, da jo bodo obdržali še naprej. Kajti najresnejši nasprotnik vladne radikalne stranke je bil kandidat za guvernerja opozicijskih ljudskih radikalov Crisologo Larralde, ki ga je pa prejšnji teden med govorom v mestu Berisso zadela kap. Larralde je bil moč poštenjak in spoštovana osebnost, ki je uživala velik ugled ne samo v svoji stranki, ampak tudi pri političnih nasprotnikih. Je bil tudi zagovornik združitve obeh radikalnih strank in skupnega nastopanja vseh radikalov.

Ljudski radikali so po njegovi smrti postavili za kandidata za guvernerja dr. Ferdinanda Solá, za viceguvernerja pa Emilia Párodija. Peronisti v tej provinci nastopajo s svojim lastnim kandidatom sindikalnim prvakom Framinijem. Njihovi shodi so prav takšni kakor so bili pod Peronom: po ulicah nosijo velike napise s peronističnimi gesli in Peronove slike, z zvočnikov pa udarjajo razne njihove koračnice.

Pri peronistih so bila glede nastopanja pri volitvah notranja trenja: politično vodstvo stranke je bilo proti udeležbi na volitvah ter je bilo za oddajanje praznih glasovnic, sindikati so pa zahtevali aktivno udeležbo pri volitvah, t. j. glasovanje za svoje kandidate na neoperonističnih listah, če pa oblasti teh ne bi dovolile, kot se je zgodilo s Peronom, ki ga oblast ni pripustila kot kandidata, pa za stranko, s katero bi najbolj prizadeli vlado. Zmagali so sindikalisti in peronisti sedaj pri nobenih volitvah ne oddajajo več belih glasovnic. Ponekod nastopajo s svojimi samostojnimi listami, drugod z vladnimi radikali, doslej največkrat pa v skupnosti s krščanskimi demokrati, katerim precej vplivnih osebnosti v stranki hudo začenja paktiranje s peronisti in jih je že več tudi zaradi tega izstopilo iz stranke.

Predsednik dr. Frondizi je prejšnji teden nadaljeval s svojimi „pogovori z narodom“. Govoril je o krizi morale. Zavrnil je čitke, ki padajo glede tega na vlado. Svoja izvajanja je zaključil z ugotovitvijo, da sedaj „Argentinci bi jejo zgodovinsko bitko proti zaostalosti in siromaštvu“, ter da je „vzdušje domovinskega optimizma, plemenitih žrtev za skupno korist, ki ga skušajo vznemirjati tisti, ki so znašli „moralno krizo“. Prejšnjo soboto je pa bil dr. Frondizi v Mendoza na zaključnih slavnostih ob vinski trgatvi in volitvi vinskogratgave. Iz provincijske vladne palače je imel govor o narodni slogi.

Drž. tajnik za letalstvo Jurij Rojas je odšel na obisk v ZDA. V tej državi se bo ogledal vrsto letalskih tovarn, v Cabo Cañaveral bo pa izročil ameriškem astronautu Glennu argentinsko odklovanje.

Predsednik dr. Frondizi je predstavnikom Glavne delavske konfederacije CGT izjavil, da je odložil izvedbo uredbe o racionalizaciji državne uprave, po kateri bi moralo biti do 20. marca odpuščenih iz državne službe okoli 300.000 državnih uradnikov. Sedaj bodo za problem zmanjševanja števila državnega uslužbenstva skušali najti pravičnejšo rešitev.

Novice iz Slovenije

Dne 8. februarja, na dan smrti največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna, so v Ljubljani razdelili letošnje Prešernove nagrade. Dobili so jih: pesnik Jože Udovič za pred kratkim izdano pesniško zbirko „Ogledalo sanj“, Julij Betet' o za svoje življenjsko delo kot operni pevec in glasbeni pedagog; filmski režiser France Štiglic za filme Dolina miru, Deveti krog in Balado, o trobentni in oblaku ter arhitekt Niko Kralj za ustvaritve v industrijskem oblikovanju in arhitekturi.

V Ljubljani je nenadoma umrl v 59 letu starosti dr. Boris Orel, ravnatelj tamošnjega etnografskega muzeja. Znan je zlasti po svojem raziskovanju oranja in smučanja na Blokah ter po svojem sodelovanju pri izdaji velikega dela „Narodopisje Slovencev 1944—1952“. Polnih 14 let je urejal tudi revijo „Slovenski etnograf“.

Kanonika Šimenca v Ljubljani zlasti bolniki radi kličejo, da jih pride predvideti. Sedaj je v preiskavi, ker ga je ovadil oblastem nek partizan, češ, da je „silil“ njegovo ženo k spovedi.

Z novim letom so v Jugoslaviji stopili v veljavo novi predpisi glede pokojnin. Z njimi so zvišali upokojencem pokojninske prejemke za okoli 10% in sicer s posebnim dodatkom, ki se bo izplačeval četrtletno vnaprej sedanjim in novim upokojencem. Pokojninske prejemke so bolj zvišali v njih zavarovalnih razredih in manj v višjih. Ta časni dodatek, ki bo v veljavi, dokler ne bodo temeljito spremenili zakona o pokojninskem zavarovanju, se giblje od 1450 dinarjev v najnižjem (XX.) zavarovalnem razredu preko 1550 v srednjem (X. do XII.) do 1800 din v najvišjem (t. j. I. a razredu).

Prav tako so za 10% zvišali okvirne zneske za pomoč članom družin, katerih hranilci so na odsluženju vojaškega roka in zvišanje pokojninskega dodatka vojnih invalidom.

Zvišanja pokojninskih prejemkov je bilo v državi detežnih okrog 595.000 osebnih, družinskih in invalidskih upokojencev. Večje pok. dohodke je dobilo okrog 60.000 upravičencev invalidskega dodatka.

Poslovni promet v Ljubljani je za novo leto zelo narasel. Zel. promet je bil trikrat večji kot normalno. Najbolj so bile obremenjene proge Ljubljana—Maribor, Ljubljana—Murska Sobota in Ljubljana—Čakovec, kjer so morali uvesti še dodatne vlake. V Mursko Soboto je n. pr. iz Ljubljane vozilo še 6 posebnih vlakov. Dodatne vlake so morali uvesti še na progah Ljubljana—Zagreb in Ljubljana—Novo mesto.

Močno je v Ljubljani narasel tudi poštni promet. Največ pošte je bilo 27. decembra in sicer 142.000 kosov. Najhujša dneva za dostavo pošte sta bila za poštarje 29. in 30. december, ko je na poštnega uslužbenca prišlo tudi do 1800 pošilk. Normalna dostava pošte v Ljubljani je pa na dan okoli 35.000 pisem.

Gostinska podjetja v Ljubljani so imela za novo leto tudi povečan obrat. Menu pri šestici je stal 1.800 din, v Bellevue pa 2.500 din, rezervacija pro-

stora v gostilni na Gradu je bila 350 dinarjev, menuja pa tu ni bilo.

Dr. Branko Palčič, izredni profesor na fakulteti za splošno medicino in stomatologijo na ljubljanski univerzi je bil odlikovan z Redom dela z zlatim vencem za „posebno vnmemo in uspehe v socialistični graditvi dežele“.

V poplavi knjig, ki so jih doma komunisti v opravilno začetka svoje revolucije v državi med drugo svet. vojno izdali, je na „dan armade“ dne 22. decembra izšla v Beogradu v založbi Mlado pokolenje nova obširna knjiga „Četrdesetprva“ (Enaštirideseto). Posvečena je „osvobodilni borbi in revoluciji narodov Jugoslavije“.

V škofji Loki so v zadnjem času dobili dva mostova in sicer most čez Inšico in most pri tovarni „Šešir“.

Umrla so. V Ljubljani: Marija Krašovec, upok., Marija Grošelj, učit. v p., mladinska pesnica in pisateljica, Miroslav Knez, biv. ravnatelj Tobačne tovarne, Marija Debevec, roj. Rodič, Niko Javornik, Josipina Šems, roj. Bajuk, učit. v p., Josip Snoj, upok., Jelisaвета Kopylov, roj. Dobrinjina, Ivanka Vehar, roj. Rozman, vdova, Ferdo Pfeifer, upok., Štefan Špolar, upok., Franciška Kranjc, Pavla Kovač, roj. Furkat, Ivan Voljč, upok. usluž. PTT, Albin Pogajnar, Ivan Iskra in Jožefa Kostajšek, šivilja v Celju, Rihard Nardin v Celju, Karel Paternu v Kranju, Anton Rotar v Podsmreki, Kristina Čop, roj. Golob Maribor, Alojzija Bukovec, roj. Klemenčič v Novem mestu, Jože Žgur, rajonski monter v Celju, Amalija Simič, vdova Slabe, roj. Vidic v Kranju, Alojzija Turk v Hrenovicah, Anton Škerbec, pos. na Gornjem jezeru. Vid Ambrožič, orož. v p. v Kamniku, Pavla Burkeljca, roj. Jakhel v Zalogu, Jožef Mihelj v Braniku, Franjo Špes, gost. v Vojnku, Anton Černigoj v Šmartnem pri Litiji, Alojz Strniša v Kokrici, Jože Lovrenčič v Kotu pri Starem trgu ob Kolpi, Franc Dežman, pos. v Sp. Hrušici, Matilda Lipovšek, roj. Plisek v Zagorju ob Savi, Natalija Laharnar na Blejski Dobravi, Ivan Triller, biv. ključavničarski mojster in vodovodni inštalater na Bledu, p. Ludovik Dovč, definitor in župnik v Nazarjih, Roman Pegan v Celju, Ivana Simič, roj. Kalan v Bodovlju pri Škofji Loki, Tomaž Mihelič v Štorah in Marija Prosen, roj. Mohar v Komendski Dobravi.

PRIREDITVE

Marec

Sobota, 3. Pustna prireditve v Slov. domu v San Martinu.

Nedelja, 4. Pustne družabne prireditve v Slomškovem domu v Ramos Mejiji, Našem domu v San Justu, v Slovenskem domu v Slovenski vasi in v Slovenskem domu v Carapachayu.

Nedelja, 11. Dvorana sester dominikank v R. Mejiji otroška igra „Desetnik in sirotica“. Igra Slomškove mladinski oder. Začetek ob 4 popoldne.

Nedelja, 18. Izlet slovenske mladine v Parque Perreyra.

Sobota, 31. Prosvetni večer v Slovenskem domu v San Martinu. Predavanje č. g. Juraka.

ZA ORGANIZIRANO NAČRTO DELO V SLOVENSKI SKUPNOSTI

V nedeljo, 25. februarja, popoldne so se v prostorih osrednjega društva slovenskih novih naseljencev v Argentini Zedinjena Slovenija (prejšnje Društvo Slovencev) v ulici Ramón Falcón 4158, v Buenos Airesu zbrali člani odbora tega društva ter sedanji predsedniki in tajniki Slovenskih domov v Berazateguiju, Carapachayu, v Slovenski vasi v Lanusu, Slomškovega doma v Ramos Mejiji, Našega doma v San Justu in Slovenskega doma v San Martinu ter so podpisali naslednji

dogovor

med društvom Zedinjena Slovenija in krajevnimi domovi v Velikem Buenos Airesu o medsebojnem sodelovanju

„V zavesti, da ima slovenska protikomunistična skupnost v zametju previdnostno poslansvo, ohranjati in razvijati vse duhovne vrednote slovenstva, posebno še tiste, ki so v domovini prezirane in zatirane, in v hotenju, da se za ta namen ustvarjajo in izkoristijo potrebni zunanji pogoji, od katerih osnovni je edinstvo in urejenost skupnosti, se po razgovorih mli zastopniki in po razpravah v posameznih krajevnih skupinah sklene med upravnim odborom društva „Zedinjena Slovenija“ v Buenos Airesu in vodstvenimi organi krajevnih domov v njegovi okolici sledeči sporazum:

1. Upoštevaajo naravni razvoj življenja krajevnih skupin naše skupnosti odbor društva Zedinjena Slovenija iskreno pozdravlja nastanek in delova-

nje organizacij teh skupin in izraža prepričanje, da so odličnega pomena za vso skupnost. Ker se v teh organizacijah tako krepko izraža duh nesebične požrtvovalnosti in uvajalja zdrava iniciativnost, odbor društva Zedinjena Slovenija izjavlja, da šteje vse organizacije krajevnih domov, ki podpišejo ta sporazum, za samostojne in v načelu neodvisne.

2. V zavesti, da je naši skupnosti treba osrednjega predstavnštva navzven in navznoter, vodstva krajevnih domov pripoznavajo društvu Zedinjena Slovenija v Buenos Airesu značaj matične organizacije skupnosti, ki zaradi tega pomeni predstavnštvo celotne skupnosti pred tujimi oblastmi zunanjo vez posameznikov in skupin in trajga pobujalca iniciative vseh zdravih podjetij v skupnosti. Kot takemu in samo v tem obsegu gre društvu Zedinjena Slovenija prvenstvo pred drugimi ustanovami.

3. Ker so nekatera delovanja v skupnosti nujna v vseh posameznih edinicah in je za njihov uspeh ali pravo smer negibno potrebno osrednje vodstvo, vodstva krajevnih domov pripoznavajo društvu Zedinjena Slovenija izključno pristojnost v sledečih zadevah.

a) Vzgoja in nastavljanja učnih moči in določanje učnih načrtov v šolskih težajih.

b) Vodstvo vzgojnega prizadevanja za doraščajočo in odraslo mladino.

c) Koordinacija socialne pomoči.

4. Ker so krajevni domovi splošno organizacije posameznih skupin, se ugotavlja, da je odpadla potreba po obstoju krajevnih odborov društva Zedi-

SLOVENCIV ARGENTINI

RAMOS MEJIA

Občni zbor Slov. cerkv. pevskega zbora

V nedeljo, 11. februarja, je bil po običajni slov. službi božji v župnijski dvorani občni zbor Slov. cerkvenega pevskega zbora v Ramos Mejiji. Po poročilih odbornikov o delu pevskega zbora v pretekli poslovni dobi, so bile volitve novega odbora. Izvoljeni so bili: Predsednik Vinko Tomazin, podpredsednik Franc Miklavc, tajnika gđ. Francka Tomazin, blagajnik Lojze Petek, arhivarka gđ. Metka Erjavec, kronist France Tomazin. Nadzorni odbor: Janez Starič in gđ. Ivanka Krušič. Razsodišče Tine Javoršek.

Po volitvah je bil razgovor o dosežanjem delu pevskega zbora in o načrtih za bodoče. Kot znano, ta pevski zbor že 13 let peje v slovenski maši v Ramos Mejiji. Pel je dalje v fari Ntra. Sra. de la s Flores, ki jo vodi g. župnik Tone Škulj, prav tako ob birni v fari g. Markiča v mestu Pontevedra. Zbor je prav tako nastopil na spominskem koncertu za pok. ravn. Marka Bajuka in na slavnosti ob blagoslovitvi Slomškovega doma. Pel je vedno tudi pri porokah svojih članov ter pri maši za dušnici za pok. člana Viktorja Feleta.

Od načrtov, ki jih ima pevski zbor za delo v novi poslovni dobi, omenjamo samo uvedbo podpornih članov, prav tako sklep, da bo imel pevski zbor svoje stalne prostore v Slomškovem domu. V kratkem si bo nabavil tudi lastni harmonij. — Fr. to.

BARILOCHE

Postavitev in blagoslovitev križa na Cerro Capilla

V dneh od 16. do 18. februarja je skupina slovenskih planincev ponovno postavila gorski križ na Cerro Capilla.

Kot smo že poročali, je ogrodje povsem novo in že ob načrtu je graditelj predvideval silo patagonskih viharjev. Torej upamo, da bo zdaj križ stal in da bo pobuda izpred desetih let slednjic docela uresničena.

Jožko Simič, ki si je novi križ zamislil in ves material že v dolini pripravil, je tudi sestavil novo znamenje na vrhu Kapele. Pri tem opravilu sta krepko poprijela Jože Tomaževič in Tinček Debeljak, kot nosača in pomagača sta sodelovala Andrej Žužek in Vojko Arko. Prav tako sta tvorila material g. Albin Avguštin, začetnik akcije za novi križ, in g. Milan Povše.

V nedeljo, 18. februarja, je župnik Avguštin križ blagoslovil in ob sončnem, jasnem dnevu na vrhu Capille maševal. Botovala sta ob blagoslovitvi Jožko Simič v zastopstvu bariloške in Tinček Debeljak v zastopstvu buenosaireške sekcije Slovenskega planinskega društva v Argentini.

Baviloški gorniki, ki so postavili prvi križ na Capilli, morajo ob tej priliki izreči vse priznanje prijateljem in gostom iz Buenos Airesa, ki so ob desetletnici prve postavitve (25-2-1962) bistveno pripomogli, da se je naše znamenje na prelepi bariloški gori ohranilo. Posebej velja zahvala vsem tistim, ki so pred dobrim mesecem odšli ob slabem vremenu iz Bariloč in tvorili po dolgem jarku do sedla ter samo od daleč opazovali bliščeči vrh onkraj osrednje doline. Pošteno so zaslužili, da bi bili ob nedeljski slavnosti prisotni. In čeprav nikogar od njih ni bilo v nami, bodo prav gotovo zadovoljni, ko bodo brali te vrstice in zvedeli, da je bila skupna naloga srečno opravljena.

Vsak teden ena

DRAMIL MOJIH ROJAKOV
Valentin Vodnik

Sloven'c tvoja zemlja je zdrava
in pridnim nje lega najprava.

Polje, vinograd,
gora, morje,
ruda, kupčija
tebe rede.

Za uk si prebrisane glave,
pa čedne in trdne postave,
išče te sreča,
um ti je dan,
našel jo boš,
če nisi zaspan.

Glej, stvarnica vse ti ponudi,
iz rok ji prejemat' ne mudi!

Lenega čaka
strgan rokov,
pal'ca beraška,
prazen bokav.

njena Slovenija v krajih, kjer delujejo domovi. Vendar pa se podpisane organizacije sporazumajo v tem, da bo društvo Zedinjena Slovenija pri vsakem domu in po pristanku njegovega vodstva imenovalo svojega zaupnika, ki bo vez med upravnim odborom društva Zedinjena Slovenija in vodstvom doma. Razen tega pa bo njegova skrb tudi pridobivanje članstva za društvu Zedinjena Slovenija in nabiranje članskih prispevkov. Zaupnik društva Zedinjena Slovenija bo v vsem spoštoval interese krajevnega doma, vodstvo doma pa ga bo po potrebi podpiralo v njegovem delu.

5. Zaradi lažje izmenjave misli in direktnega stika vodstvih se do ustanovitve splošnega medorganizacijskega sveta ustanovi poseben svet, ki ga sestavljajo društva Zedinjena Slovenija in po štirje pooblašeni zastopniki vsakega doma. Delovanje sveta ima posvetovalen namen v splošnih vprašanjih skupnosti in imajo njegove ugotovitve le moralno veljavo. Svet zaseda najmanj dvakrat v isti poslovni dobi društva Zedinjena Slovenija, sicer pa po potrebi in ga skliče in vodi predsednik upravnega odbora društva Zedinjena Slovenija. Zaradi urejenega poslovanja si svet sam sestavi poslovnik.

6. Podpisana vodstva se obvezujejo v potrditve določil tega sporazuma oskrbeti potrebne splošne sklepe najvišjih organov svojih ustanov ob prvi priliki po podpisu in o tem nemudoma obvestiti upravni odbor društva Zedinjena Slovenija v organizacijskim dopisom, ki se bo priključil originalu te listine.

7. Vsaka podpisana organizacija ima pravico vsak čas predlagati spremembo ali odpolnitev tega sporazuma, enostransko pa se sme odpovedati po sklepu vrhovnega organa prizadete organizacije le tādaj, kadar druga podpisnica ponovno hudo krši določbe tega sporazuma ali če se toliko spremene razmere za eno ali več podpisnic, da bi v teh razmerah bil sporazum brezpredmeten ali vsaj v tej obliki očitno nprimeren.

Po podpisu listine o medsebojnem sodelovanju med društvom Zedinjena Slovenija in krajevni domovi, je povzel besedo predsednik društva Zedinjena Slovenija ter je poudaril velik pomen tega dogodka za nadaljnji razvoj slovenske protikomunistične skupnosti v Argentini in njenega dela za koristi slovenskega naroda ter za njegovo osvoboditev izpod komunistične tiranije.

Z dvignjenimi čašami so nato vsi navzoči napili svobodi in slovenskemu narodu.

EMILIJAN CEVC

COKLE

(Iz zbirke „Preproste stvari“)

Cokle, cokle! Že ob sami besedi, ki zapoje, kakor bi cmoknil štrucu masla na mizo, se razveselim.

Svoje dni smo poslušali zgodbe o čudežnem obvalu — kajne saj se še spominjate — o čudežnem obvalu, ki занese človeka v bajno deželo, v samo Indijo Koromandijo morda, kjer v žlici kašo kuhajo, s sirom hiše belijo, s poglačo jih pokrivajo in s skuto jih obmečejo... ahm! Ali pa v Holandiji, v deželo cokel — teka tek — ki so kakor hukanov kljun in jih nosijo debelušna dekleta z golobjimi avbami in vedri za vodo na ramenih in ribiči s pipami in rdečimi bradami ter se vse naokrog vrte veliki in majhni mlini na veter... Da, da — pa v kakšno deželo še? Prejube sanje Lepe Vide, nikar nas ne zanese predaleč! Kar obujete naše cokle — saj so prav tako čudežne ali pa še bolj. Nataknete si jih na noge, trikrat se zavrtite okoli in krepko zaceptajte z nogami ter zaprite oči. Ko jih boste spet odprli, se boste znašli v najlepši deželi na svetu — tule pod gorami, na travniku za steno, pod gozdom sredi domačega sadovnjaka... Če se še spominjate in pogledate to zemljo skozi kobalj, bo zažarela še v lepših barvah in — čudo vseh čud! — stala bo na

glavi in pod vami bo morje neba... Ne, cokle bi se prav gotovo ne moglo ločiti od zemlje, na katerih je zrasel njih les in so jo že tolikokrat pretokljale v soncu in dežju. Dobro vedo, koliko korakov je od hiše do vodnjaka, od veže do hleva in z dvorišča do domačega polja. Vsak kamen poznajo na poti, vsak mostič in sleherni njivo, še za mravljine steze vedo. Znano jim je, da je kolovoz med polji zobj prašen, zdaj baten, da so govejji parklji izdolbli vanj globoke kotanje, da je zemlja po dežju lepljiva kakor presno testo in ima dober, zvest duh po gnoju in kaleh; vedo, da je sredi gozda velika luža polna žab, ki jo je treba preskočiti, in da je pri studencu vedno vse mokro in mnogo modrih metuljkov, ki vzletavajo pred njimi, kakor bi oživele vse spominčice...

Zgodi se, da obleže cokle nekje na zvratah, ko deklet okopava krompir ali pleva korenje. Ob njih cvetó trave in metulji letajo — pravcata povoden življenja jih obliva. In cokle niso ne slepe ne gluhe, kakor mislijo pametni ljudje.

„Kdo pa ste?“ pravi trava, tako malo jezno, kot bi hotela reči: „... go vedo zarobljenec“ — potlačile so jo namreč.

„Me smo pa cokle naše Ančke.“

„Aha.“ To pomeni: „Potem pa že razumem, da človek ne sme iskati olike pri vas! Kaj pa počnete tukaj?“

„Čakamo, da nas bo Ančka spet nataknila.“

„Kakšno delo je pa spet to, za božjo voljo?“

Ne, travi ne gre nikakor in pamet, da bi moglo biti čakanje tudi delo. Treba je hiteti, hiteti; vsak sončni žarek je treba izkoristiti, vsako kapljo rose in dežja... Treba je cveteti, cveteti in rasti, nobenega lenarjenja, nobenega čakanja!

Toda coklice so ponižna stvarca božja kot dober služabnik, ki vsakemu poderi lep odgovor, začno pojasnjevati:

„Dekle nas ncsi na nogah, kadar gre na polje ali v hlev, ali kamor koli.“

„To se pravi, da hodi po vas?“

„Kajpak.“

„Ojej, pa vas nič ne boli?“ se zgrozi trava!

„Eh, kaj bi! Malo že — pa saj smo za te rarejene... Kdo si pa ti?“

„Jaz sem pa medena trava“ — in trava potrese s prašniki kakor prevzetna gospodična z lasmi — „... jaz pa grebenica, jaz pa latovka, ... jaz pa pasja trava, ... jaz pa peteroprstnik.“

— zadnje besede začivka drobna rumena ročica, ki komaj še kuka izpod desne cokle — „kukavičja lučca, ... plešec.“

„Pa vi, gospod metulj?“

Metulj sede na rob coklice ter utripne s krili:

„Čast mi je: vitez Koprivski, Vaneša Polichloros, kar pomeni Pisana plamenica ali po domače Veliki koprivar.“

Potem prideta na obisk še črni muren in martinček. Ta v svoji radovednosti zleze še v cokle in, ko ga muren zagleda, zbeži kakor pred hudo uro.

Tako sklepajo cokle svoja znanja.

Toda v starih časih — „V tistih dobrih starih časih“ — je bilo coklam še lepše. Tedaj so celo v cerkev hodile. Kukale so izpod habranih kril na zlate svetnike v oltarjih in zdelo se jim je, da so si z njimi nekaj v sorodu, takole po materi menda... Seveda, saj so obojni iz lipovega lesa, svetniki in cokle... Toda svetniki se niso zmenili za ponižne sorodnice; v zlati poveljanosti so stali v oltarjih med venci in stebri ter upirali poglede v nebesa. Za zemeljske stvari se niso nič več menili.

Potem pa tisti stari nedeljski popoldrevi — hejsa, hejsa, hopsasa... To je klopotalo po tleh, kajti plesali so, da so cokle kar drobne postale. Da, marsikatero deklet je izgubilo cokle z nog, da so jih morali potem pod mizami in stoli iskati. Mnogo so pretrpele cokle tisti čas! V zahvalo so jih pa zdaj pa zdaj pelili z vinom, tako bolj proti večeru, ko je že teklo od miz... Toda tisti lepi časi so minili, vsega dobrega je kdaj konec. Zdaj niti drvarji ne nosijo več cokel ko včasih, cokel z žebli nasekanci, ki so za cel prst štrleli izpod podplatev, da jim ni drselo na hlođih.

Šele na večer, ko se vrnejo v kočje, si sezujejo težke čevlje in si spet nataknejo cokle, ki samevajo čez dan pod klopjo. Korak jim je počasen in drsajoč, kajti izmučeni so, zato jim tudi cokle ne potrkujejo tako lepo kot na vasi. V gozdu se sleherni stvar navzame previdnega gibanja divjih živali.

Ne, če je že vse dobro minilo, cokle še niso minile, hvala Bogu. Kar vprašajte starga Franceta tamle zadaj! Vsak pošten kmet naroči vsako leto na spomlad kak par cokel, dva para najmanj... To spada k hiši in k dobremu gospodarstvu!

Tako je prišla zadnjič Ančka, naj ji naredi lepe nove cokle „Lepe morajo biti,“ je rekla. In Francé si je zavihal brke, zvol list papirja, list iz šolskega zvezka svezlega najmanjšega vnučka, ki se je na njem takole pisalo, kako so šli otroci borovnice brat:

„Včeraj me je prišel klicat sosedov Janez. „Ali greš po borovnice?“ in sem šel. Pri križu so naju čakali še drugi otroci. Sonce je zelo lepo sijalo. Šli smo v Martinov gozd. Tam je bilo vse polno borovnic. Bile so črne kakor tinta. Najprej smo se jih najedli, da smo bili vsi črni okoli ust. Potem smo jih nabrali še v kanglice.

Apnarjeva Tončka si je vso obleko popackala in je bila potem doma tepena. Žagarjev Tonček pa je padel pod kraj in je jokal. Bilo je, vse veselo.“

(Nadaljevanje na 4. strani)

SLOVENCİ PO SVETU

AVSTRALIJA

V Melbournu v Avstraliji je — kot smo že poročali v Svob. Sloveniji — izšla pesniška zbirka novega slovenskega naseljence Humberta Pribca. Natisnila in opremila jo je slovenska tiskarna v tem mestu Simon Špacapan, East Brunswick. Knjigo je izdal in založil Slovenski klub v Melbournu kot prvo slovensko knjigo v Avstraliji.

Izdajo Pribčevih pesmi v zbirki „Bronasti tolkač“ avstralske slovenske Misli pozdravljajo v uvodnem članku kot zgodovinski dogodek. V njem pravijo, da so Slovenci v tej deželi, doslej že imeli svoje liste odnosno jih še imajo. Knjige pa ne. Dobesedno pravi: „In še vedno je ne bi imeli, če bi Slovenski klub v Melbournu ne imel med svojimi člani in članicami — predvsem pa v občini — drznih ljudi! Jé pač tako med nami, da gola podjetnost ne zadostuje, tudi sam pogum je še premalo. Pridružiti se jim mora — drznost.“

„Ta lastnost ljudi v Slovenskem klubu v Melbournu je še posebno očitna, če obstanemo ob dejstvu: Prva slovenska knjiga v Avstraliji prinaša — pesmi. In ne morda pesmi, kot jih poznamo na primer iz pesniških zbir „Goriškega slavčka“ — Gregoričiča. To so pesmi „moderne“, spadajo pač v novo dčbo, ki ima svoj okus, svoje občutje, svoje misli. Že sam naslov zbirke: Bronasti tolkač hoče povedati, da je poteklo veliko vode po slovenskih rekah od takrat, ko je izšla pesniška zbirka Antona Hribarja pod naslovom: Popevčice milemu narodu.“

Po ugotovitvi, da listu v tem članku ne gre toliko za to, da bi o zbirki pisal oceno „s splošno literarnega vidika“, zaključuje svoje misli z besedami: „Na tem mestu nam gre edino za to, da za beležimo zgodovinsko dejstvo: Avstralska Slovenija se je dvignila na tako visoko kulturno stopnjo, da je na lastni lehi pridelala krasen sad: prvo slovensko knjigo! In: to bi se ne moglo zgoditi brez drznosti pogumne skupine slovenskih ljudi v Avstraliji.“

K zgodovinskem dogodku ob izdaji prve slovenske knjige v Avstraliji iskreno čestita tamšnjim Slovincem tudi Svobodna Slovenija in samo želi, da bi ljudje pridno segali po njej ter z razprodajo dosegli tak uspeh, da bi prvi knjigi lahko sledile še druge.

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Katoliški misijoni: januar-februar: Nova zora vstaja v misijonih (Iz Kat. glasa); Molitev in misijoni (R. J.); Papeški misijonski molitveni namen; Zato je priča; Življenjska sila misli o ednosti (Al. Geržinič); Novomashnik John Bechmans Loh (Karl Wolbang); Kat. Cerkev v Togo (Msgr. Strebled); Iz Vzhodnega Pakistana (s. Dominika Žužek); Katoliški glas in komunizem (Vladimir Kos S. J.); Nova pot stare Indije; Prečudovita zgodba Patsy Li; Misijonar-vajenje na Japonskem (Stabo); Maiko Asakura; Naši misijonarji pišejo; Po misijoneskem svetu; 11. misijonska veletombola.

OBVESTILA

Pisarna Društva Slovencev je od 27. februarja do 10. marca zaprta. Ob nedeljah pa je v tem času redna dežurna služba. Člani in članice ob tji priliki lahko v pisarni opravijo, kar žele.

Slovincem iz Carapachaya in okolice sporočamo, da bomo imeli v nedeljo, 4. marca zvečer v Slovenskem domu pustno prireditev s pestrim in zanimivim spredom. Vljudno vabljeni.

Začetek pouka v slovenskih šolskih tečajih:

V tečaju dr. Fr. Prešerna v Moronu-Castelarju 3. marca ob 9. uri;

V tečaju A. M. Slomška v Ramos Mejji 13. marca ob 16. uri;

V San Miguelu 13. marca ob 16. uri.

Pozor! Mladinski izlet! Mladinski organizaciji ZDO in SFZ vabita vsa dekleta in fante na izlet v Parqua Perreya v nedeljo, 18. marca. Rezervirajte to nedeljo!

Proslava obletnice blagoslovitve Slovenskega doma v San Martinu. bo dne 5. in 6. maja. Že se sestavlja kulturni in športni program te proslave. Zvečenši z marcem bosta vsak teden po eden ali dva prosvetna sestanka. Prvi bo 31. marca zvečer s pravljanjem g. Juraka: Vtisi iz Evrope. — V teku so tudi že priprave za tombolo, ki bo 14. oktobra v San Martinu. Vse podrobnosti bodo pravočasno objavljene. Odbor Slov. doma v San Martinu.

Nova slovenska plošča:
SUMI GOZD ZELENİ...
Jadran S.R.L.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

V Lomas del Miradorju je na prodaj

CHALEI

z dvema spalnica, kuhinjo, jedilnico, kopalnico, plinsko napeljavo in z lepim vrtom.

Informacij: Lomas del Mirador
Cerrito 2802 (esq. Ugarteche)

IMATE TEŽAVE S KNJIGOVODSTVOM IN DAVKI?

Vnovčenje potrdil drž dolga (certificado de cancelación de las ventas)

ESTUDIO
COYRE
Contabilidad y Réditos)
Agüero 1217, od 14—18 T. E. 83-8111
ali
T. E. 33-2001/8 Korošec

NAJNOVEJŠE HLADILNIKE

BLED

ter vse ostalo za hišo in dom
Vam nudi vedno po najugodnejših cenah

Cerrito 2245 Lomas del Mirador

Slomškov Dom
4. III. OB 16

DRUŽABNA PRIREDITEV

Dobra postrežba, šaljivi prizori in poskočne melodije

TRIGLAV JAZZA
Vsi toplo vabljeni!

PRENOČIŠČA V MAR DEL PLATI
dobite z udobnostjo po zmerni ceni
PRI DRUŽINI PANGOS

Po dogovoru tudi uporaba kuhinje in zelenjave z vrta. Kolektiv pred vrati, ki Vas pelje na kopališča. Priporoča se

LUDVIK PANGOS
3 de Febrero 4522 (za žel. postajo)
Mar del Plata

SLOV. DOM V SAN MARTINU

bo imel na
pustno soboto, 3. marca
zvečer svojo

PUSTNO PRIREDITEV

na kateri bo nastopil Kurent in nam pokazal naše pustne običaje. Poleg tega bo še več zanimivih točk.
Igra slovenski orkester
„TRIGLAV-JAZZ“

SLOMŠKOV MLADINSKI ODER

vabi vse slovenske otroke
Velikega Buenos Airesa
k lepi otroški igri

DESETNIK IN SIROTTICA

Mladi igralci bodo igro vprizorili v nedeljo, 11. marca, ob 16 v dvorani sester dominikank poleg farne cerkve v Ramos Mejja.
Nabavite si vsopnice v predprodaji pri odbornikih Slomškovega doma

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante
Escribano Público
Pta. baja, ofic. 2.
Cangallo 1642
T. E. 35 - 8827 Buenos Aires

PAKETE ZA VELIKO NOČ
najbolje in poceni pošilja v Evropo
JADRAN PAK
Monte 2049, višina Rivadavia 6400, Capital, dnevno od 15 do 19, ob sobotah od 10—12.
Zdenka Kalečak, Casilla Correo 340, Buenos Aires
V domovino pošiljam tudi denar.

AKO ŠE NISI?

Potem izboljšaj in izpopolni svoj pletilni stroj z:

1. Avtomatično prestavo — „Variador de frontura“
  2. Aparatom za avtomatično izbito poljubnih volnenih barv — „Alistador de colores“
- ki ti ga nudi domače podjetje
BRATA PIBER
San Justo, Pichincha 3973.

S tem si zagotoviš sigurno, stalno delo v vseh na trgu zahtevanih vzorcih, povečaš in izboljšaš produkcijo in prihrano na iglah.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj,
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 688.209

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1962: za Argentino \$ 530.—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estado Unidos 425, Bs. Aires, T. E. 33-7213

SLOVENCİ!
V hotelu PRIMAVERA
Avda. Luro 2525
Mar del Plata
T. E. 2-8425

dobite najboljša postrežbo po zmernih cenah. V letošnji sezoni so na razpolago tudi prenočišča Rojakom se priporočata

ZORA in DANICA

Naš dom v San Justu vabi vse člane in prijatelje na
PUSTNO ZABAVO
v nedeljo, 4. marca 1962 popoldne. Za mrzlo pijačo preskrbljeno. V bogato založeni kuhinji ne bo manjkalo krofov. Tudi maske na razpolago. Mlade in stare pa bo zadovoljil slovenski orkester „DONAU-MELODY“, Pričetek ob 3 popoldne.
Hipolito Irigoyen 2756 San Justo

SEME BIDOVEC
Av. DE MAYO 2416 RAMOS MEJIA
Vse za dom
Na dolgoročno odplačevanje

†
Sporočamo, da je dne 15. februarja odšel po večno plačilo k Vsemogočnemu naš dobri mož in oča, gospod
LEOPOLD MADON
bivši cerkovnik iz vasi Bate pod Banjščico na Primorskem
Pokopali smo ga dne 16. februarja na pokopališču v San Martinu. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so našemu očlu v času bolezn, nam pa ob njegovi smrti, pomagali in nas tolažili. Posebej se zahvaljujemo č. g. Juraku Jožetu, ki ja na pokopališču opravil pogrebne obrede in mu spregovoril tople besede v slovo. Zahvaljujemo se g. Uršiču Karlu, ki je opravil za nas nešteta pota in nam izplačal v imenu Slov. doma v San Martinu izdatno podporo. Bog plačaj tudi vsem pogrebem, ki so rajnega spremili na pokopališče. Caseros, Bate pod Banjščico, 23. februarja 1962.
V imenu vsega sorodstva:
Zofija, žena; Oskar, sin; Mirko, brat

(Nadaljevanje s 3, strani)

Da, tako je bilo zapisano na tistem papirju, saj sem sam prebral. Toda France se ni zmenil za to, saj niti brati ne zna. Dekle je moralo stopiti na papir, naravnost na tiste napisane borovnice, France si je ošlinil debeli mizarski svinčnik in začrtal obris njene noge. Pri tem se je Ančka zahihitala, kajti žečkal jo je.

„Tako, da bo bolj natančno...“ je rekel France, kajti ponavadi si je jemal mero kar s trto, ki jo je ovijal okoli stopala. „Dekleta hočete še cokle po modi. Rečem ti, da bom take naredil, da boš lahko šla k maši v njih.“

Ko so bile čez dva dni narejene, so bile res lepe. Kakor dva majhna čolnčka. Lipov les se je lepo belo svetil in usnje je bilo črno kakor borovnice. Bilo je pravo surovo kravje usnje in lepo črno pobarvano, da se je kar na vijočilo spreminjalo. Sam sv. Jožef bi ne znal narediti lepših cokol. Res, če bi sveti Jožef živel pri nas, bi prav gotovo delal tudi cokle! To delo je tako lepo, človek mora biti še kos rezbarja, in zdi se mi, da celo kos pesnika. Izrezljati mora lepo dolbino za nogo, brez slehernega grabenčka, ker bi sicer žulilo v podplate. Sprejati morajo biti malo navzgor zavihane kakor smuč. Potlej napne čez srednji del usnje, ga krog in krog obrobiš z usnjenim trakom in tega pribiješ s srebrnjastimi

žebli z velikimi glavicami. Potem moraš prijeti cokle z obema rokama, najprej eno, nato drugo, tako prav s konci prstov jo moraš držati kakor kozarec, jo obračati na vse strani, jo pogledati proti luči, seveda če je za žensko nogo, še prav posebno... France vse to vé, ker je skrben in vesten možak, ki je že izkusil na svetu ter noče, da bi se nad njegovim delom pritoževali. In lipov les je nekaj prav posebnega. Nekak blagoslov počiva v njem, da ima človek kaj nehoti spoštovanje pred njim. Morda prav zato, ker režejo iz njega bogke in svetnike, je lipa častitljivo in lepo drevo ter njeno cvetje pomaga pri vseh boleznih. Mehek je kakor vosek, da človek nehoti pomisli na otroka, če ga primerjaš z drugimi lesovi. Zato moraš z njim ravnati previdno in ljubeznivo kakor z otrokom, ki mu izdiraš trn iz noge. Zato France zmeraj prepèva z globokim, starčevskim glasom, kadar rezlja cokle. Zdi se mu, da potem les manj boli. Ima pa tudi svojo posebno pesem. Pravzaprav se je ni sam izmislil, temveč vaški otročaji, že zdajnaj, da bi Franceta z njo dražili. Prišli so, ter mu tulili za vrtom:

„Cokelmajster cokle dela,
žena ga je prav vesela...“
Spočetka se je res prav jezil ter metal okleščke za fantalini, scasoma pa mu je jela pesem tako ugajati, da jo je začel še sam prepevati. In prepeva jo

še danes, ko so že vsi tisti otročaji gospodarji in očetej ter že sami naročajo cokle pri njem. „Da, da, ljudem manjka ljubezni pri delu,“ pravi stavec. „To ni kar tako; človek mora imeti veselje do svojega dela...“ In France ga ima. Morda so prav zato njegove cokle tako lepe; vsaka je posem zase. In res imajo poseben zvok, kadar pri hoji tolčejo ob tla. „Toka-toka“ pravijo, kot bi hotele posnemati klepetec velikega tedna.

Ančkine cokle zdaj seveda niso več tako lepe, kakor so bile spočetka. Izgubile so mladost ter se obrabile. Ali pa so prav zato še lepše? Dekle res ni plesala v njih, tudi v cerkve jih ni nosila — zato ima rjave šolčke — imela jih je le, ko je šla molst, ali na polje ali na travnik... Hlevski gnoj se jih drži. Težka prst in drobna žitna zrnca so se prilepile nanje, ko je krmila kokoši. In to je za coklice lepši okras kakor svilen pentlje in zlate zaponke... Kar nevoščljiv sem jih, da tiče v njih tako žive noge, ki kar same od sebe iščejo novih poti in veselega plesa. Če le pomislim nanj, bi kar zavrisal in vrigel klubov in zrak od samega veselja.

ličastomodro pisana blazina gozdnega črnica mi je rasla pred očmi. Ležal sem na trebuhu, si naslanjal brado na lehti in mežikal muham, ki so se gubile med črpilčevimi cvetovi. Sončni žarki so prebadali gozd in ga spreminjali v zavoso zlatih in vseh vrst zelenih lis in črt. Mah je močno dišal.

Tedaj sem od nekje daleč slišal klopot cokol. Z zvenečim polnim glasom so trkale ob kamenje, ob koreninah so zvenele malo bolj zamolklo, pridrušeno so copotale na prsteni stezi. Vedel sem: Ančka se vrača s travnika za gozdom. Čez čas se je res prikazala njena glava na spodnji stezi. Za trenutek je samo ta glava molela iznad grmičevja in poplesovala v pesmi cokol. Potem se je dvignil iznad zelenja životec, nazadnje sem videl celo Ančko, kako je skakljala po stezi, kajti mislila je, da je nihče ne vidi. Krilila je z rokami ter poskakovala, sredji gozda v opojnem slapu sončne luči in gozdnih senc, da so se ji zibali lasje, kakor vodebava perjanica. Tedaj sem občutil skrivnost plesa in besede davnega pesnika: „V začetku je bil ritem...“

Poplesovala je kakor jadrnica na planem morju. Vsa življenjska radost ji je brizgala iz ritmičnih gibov telesa in rok, iz priklanjanja glave in iz muzike lesenega obuvala.

Cokle so mi to izdale; še danes sem jim hvaležen.

Zaradi tega sem še zdajle vesel, ko jih gledam, kako čepa na pragu kakor dva zaspana golobčka ali čolnčka; ki počivata v sončnem pristanu daljne dežele. Usnje na njih je nagubano kakor med in dekletove noge so jih ogladile, da se svetijo, kakor bi jih kdo z voskom natrl. Prav tak blesk najdeš na toporišču sekire ali na držaju stare lopate. Cokle poznajo skrivnost dekletovih stopal, prestele in izmerile so ji prste in njih pregibe, objele so zardelo peto, ki jim venomer uhaja... Pokorno služijo in nič se ne pritožujejo, če se brusijo ob kamenju. Vedo, da morajo varovati noge pred močo in blatom, pred črpinami, ostrim kamenjem in pred trnjam na robu gozda. Zadovoljne so, če lahko opravljajo svoje delo kakor zvest hlapec. Te zvestobe so se navzele od lipe, ki je darovala zanje svoj les, in od starega Franceta, ki je daroval svoje žulje.

Zdajle je prifrčal razmršen vrabec. Prav na zavihani konec cokle sede ter klijuje žitna zrnca. Po barvi se nič ne loči od cokol. Zdi se mi, da se pogovarja z njimi. Potem se razčepri kakor baron, zamahne s krili ter čivkne. Videti je, da je prav zadovoljen.

Kako naj še govorim, kako naj še pišem? Samo čudim se še lahko iz vse svoje duše:

Kako je vse lepo! Kako je vse lep!